

HE 147/2024 vp
Toiminnanjohtaja Tapani Veistola
Suomen luonnonsuojeluliitto
TaV 7.11.2024

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi merituulivoimasta talousvyöhykkeellä ym.

Luonnonsuojeluliitto kannattaa suuren mittakaavan merituulivoimaa, mikäli se sijoitetaan ja toteutetaan ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Ulkomeren syvillä pohjilla, joihin ei pääse valoa, se on luontoarvojen kannalta helpompaa kuin rannikon tuntumassa matalilla merialueilla ja mantereella. Merellä ehditään vielä tehdä kokonaisvaltaista tuulivoimaloiden ja niiden sähkölinjojen suunnittelua ja oppia maalla tehdyistä virheistä.

Ympäristöasioissa täydennystarvetta

Hallituksen esityksessä on keskitytty varsin tekniseen kilpailutusasiaan. Ympäristöasioiden riittävä huomioon ottaminen voimaloiden ja sähkönsiirtokaapeleiden sijainnin ohjauksessa edellyttää vielä lisätyötä.

Asiassa on otettava huomioon EU:n meristrategiadirektiivi sekä Suomen Itämeren merenhoitosuunnitelma ja HELCOMin ja Itämeren suojelun toimintaohjelma..

Hankekokonaisuuksiin sähkölinjat ja -kaapelit mukaan

Lisäksi on tärkeää ottaa huomioon voimaloiden alueiden valinnassa mahdollisuudet niiden sähkölinjojen sijoittamiseen kestävästi. Niistä voi olla paljon isompi haitta luonnolle kuin voimaloista. Huomattakoon, että sähkölinjat tulisivat kiilamaisesti ulkomereltä matalien rannikkovesien läpi rannikolle asti.

Nykyinen merialuesuunnittelu ei riitä sijainninohjaukseen

Nykyinen merialuesuunnittelu ei täytä kestävän sijainninohjauksen kriteerejä. Riittävää luontotietoa ei merialuesuunnitelmien eikä niiden ympäristövaikutusten arvioinnin (sova) valmistelun aikaan ollut vielä saatavilla. Merialuesuunnittelua ei myöskään ole Suomessa tehty esimerkiksi kaavoitukseen rinnastettavaksi oikeusvaikutteiseksi menettelyksi. Sen tarkkuustaso ja selvitysvaatimukset ovat kaavoja heikommat. Merialuesuunnitelmista ei myöskään ole mahdollista hakea muutosta. Näistä syistä alueiden valinta ja hankkeiden pisteytyskriteerit korostuvat.

Uusia tietoja on ja niitä tulee hankkia lisää

Uutta luontotietoa on nyt saatavilla. Esimerkiksi ”*Sensitiiviset lintualueet Suomen merialueilla tuulivoima-alueiden suunnittelun tueksi*” tulee ottaa huomioon kohteita valittaessa. Tärkeintä on, että herkimmiksi todetuille alueille ei ohjata tuulivoimarakentamista kilpailutusprosessissa. Tämä tulee ottaa huomioon lain 2-3 §:ssä tai ainakin sen perusteluissa.

Vedenalaisen luonnon kartoitus eli VELMU-hanke on tarpeen laajentaa avomerelle voimaloiden ja sähkönsiirtokaapeleiden sijainnin ohjaamiseksi. Toimenpidettä esitettiin ”*Merituulivoiman edistämisen toimenpidesuunnitelma*” -raportissa (Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2024:31, s. 28-29 ja 39-40). Tarvitaan muusta VELMUSTA erillinen hanke ja rahoitus mm. avomerikaluston tarpeen vuoksi. Siihen tulee harkita myös yritysten rahoitusta.

Luontoarvot on otettava huomioon sekä veden päällä eikä vain alla

Luvituksessa on tärkeää varmistaa, että myös vedenpinnan yläpuolelle – esimerkiksi linnustoon ja hylkeisiin – kohdistuvat ympäristövaikutukset otetaan sijaintipaikan valinnassa ja lupaehdoissa huomioon. Varovaisuusperiaatetta noudattaen pitää huomioida myös uhanalaisten vaelluskalakantojen vaellusreitit sekä muidenkin kalojen tärkeät kutu- ja syönnösalueet. Ympäristökriteereillä tulisi olla pisteytyksessä suuri painoarvo.

Lausunnot ja muutoksenhaku

On tärkeää pyytää luonto- ja ympäristöjärjestöiltä sekä Suomen ympäristökeskuksesta lausunnot. Muutoksenhakuoikeus on tärkeää varmistaa myös valtakunnallisille ympäristöjärjestöille (PL 20 §).

Lopuksi

Luonnonsuojeluliitto pitää tärkeänä selvittää suojelualueiden laajentamista talousvyöhykkeelle. Tämä on tärkeää YK:n ja EU:n suojelutavoitteiden saavuttamiseksi.

Lisätietoja

- ympäristöpäällikkö Antti Heikkinen, p. 044 901 0461, antti.heikkinen@sll.fi
- toiminnanjohtaja Tapani Veistola, p. 0400 615 530, tapani.veistola@sll.fi